

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Archetipikus szimbolizáció: kultúra, vallás, politika a társadalomban

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (főszak) [*Világ- és összehasonlító irodalom (mellékszak)]
1.7. Képzési forma	Nappali tagozat

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Archetipikus szimbolizáció: kultúra, vallás, politika a társadalomban			A tantárgy kódja	LLT2205
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Tanczos Vilmos habilitált egyetemi tanár				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Peti Lehel egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	Vizsga
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					18
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					17
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórással)					17
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórássága					56
3.8. A félév összórássága					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	terem, tábla, számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	terem, tábla, számítógép, vetítő szükséges

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tanterv szerint)

Szakmai kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CP1	Interkulturális kompetenciával bír.
CP2	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét.
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit.
CP10	Naprakészen tartja szakmai ismereteit.
Általános kompetenciák	
Kompetenci a kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket.
CT3	Információforrásokat használ.
CT8	Képes az önreflexióra.

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Codul competenței	Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP3, CP12, CT1, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, meghatározza és elmagyarázza a szakterület kulcsfogalmait és terminológiáját. Ismeri és magabiztosan használja a szaknyelvet, valamint a tudományos szövegalkotás szabályait.	1. A hallgató fejleszti kritikai gondolkodását és igényesen használja a szaknyelvet írott és szóbeli diskurzusban.

CP2, CP3, CP12, CT1, CT3, CT4, CT5, CT6	2. A hallgató összefüggéseket teremt a magyar irodalom, a világirodalom, valamint az irodalmi irányzatok között; kritikai és komparatív vizsgálatokat végez.	2. A hallgató különböző műnemekhez és műfajokhoz tartozó szövegeket értelmez és elemez.
CP1, CP2, CP3, CP9, CT8	3. A hallgató felismeri és megérti a regionálisan, történetileg vagy kontextuálisan változó nyelvi, irodalmi és kulturális jelenségeket, amelyek a többnyelvűség vagy multikulturalitás eredményei. Ismeri az interkulturális jelenségek elméleteit, és mélyreható ismeretekkel rendelkezik azon ország(ok) kultúrájáról és társadalmáról, ahol a magyar nyelvet használják.	3. A hallgató elemzi és értelmezi a szóbeli vagy írásbeli kommunikáció explicit és implicit jelentéseit, felismeri a tudományos és irodalmi szövegek történeti, regionális meghatározottságait.

7. Tárgy-specifikus tanulási eredmények

Ismeretek és megértés (Knowledge and understanding)
1. A tantárgy célja az egyetemes archetipikus szimbólumok rendszerének és a magyar folklór jelképeinek megismerése, továbbá a szimbólumelemzés módszerének gyakorlati elsajátítása.
2. A hallgatók a kultúra különböző területein (pl. vallás és mítosz, szellemi népi kultúra, populáris kultúra, szépirodalom, vizuális művészetek, nyelvi kifejezés stb.) működő archetipikus szimbólumrendszert a magyar folklór hagyományos műfajaira alapozva (hiedelemvilág, a népi líra műfajai, népszokások és szokásköltészet, verses epikus műfajok, proverbiumok, modern mítoszok stb.) ismerik meg.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A kurzus előadásai általános elméleti ismereteket nyújtanak a képzelet archetipikus képeiről: 1. Alapfogalmak: archetípus, szimbólum, képzetkör (séma), a képzetkörök működésének dinamikus alapelvei.
2. A szimbolikus gondolkodás története a magaskultúrában, a XX. századi pszichoanalitikusok nézetei.
3. Az archetipikus szimbólumok rendszerszerűsége, a szimbolizáció motiváltsága és vallásos jellege.
4. A szimbólumok szerepe a megismerésben (vallás, mítosz, művészetek).

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A mítoszok szimbolizmusa Fogalmak: mitopoétikus kor, mítosz és rítus, szimbolizmus a mítoszokban, szinkretizmus, dulaizmus, bináris oppozíciók Kötelező könyvészet: 1. Lucien Lévy-Bruhl: A természeti népek világképe. In: Ferge Zsuzsa (szerk.): A francia szociológia. Bp., 1971. 161–178.;	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	

2. Voigt Vilmos: A primitív vallások és a primitív gondolkodás. In: A vallási élmény története. Bp., 2004. 115–139. Ajánlott könyvészet: 1. Cocchiara, Giuseppe.: Az örök vadember. Bp., 1965.; 2. Eliade, Mircea: A szent és a profán. Bp., 1987.;		
2. A szimbólum fogalmának platonikus értelmezése Fogalmak: az arisztotelészi metafora fogalma, a platonai képszemlélet, a keresztény neoplatonizmus (Pszeudo-Dionysios Areopagita) Kötelező könyvészet: 1. Gombrich, Ernst: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiái és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114. Ajánlott könyvészet: 1. Jan Białostocki: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 227–251.; 2. Platón: Összes művei. Budapest, 1984. 1–3.; 3. Maurice de Gandillac: Pszeudo-Dionüsziosz. In: Ruhbach, G.–Sudbrack,	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
3. A középkori képszemlélet Fogalmak: univerzális szimbolizmus, didaktikus jelleg, misztikus jelleg, ferences képszemlélet, ars memoriae a középkorban Kötelező könyvészet: 1. Duby, Georges: A középkor képi világa. In: A katedrálisok kora. Bp., 1998. 231–270. Ajánlott könyvészet: 1. Gombrich, Ernst: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiái és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114.; 2. Daniel Arasse: Ars Memoriae és vizuális szimbólumok. A képzelet kritikája és a reneszánsz vége. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 115–156.; 3. Gurevics, A. J.: A középkori népi kultúra. Bp., 1987.;	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
4. A középkori karneváli világkép Fogalmak: orgiasztikus jelleg, az erőszak megnyilvánulásai, charivari, a szavak inváziója, termékenységekultusz, káosz és kozmosz oppozíciója etc. Kötelező könyvészet: 1. Tánczos Vilmos: A karneváli világ. In: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2006. 86–101. Ajánlott könyvészet: 1. Bahtyin, Mihail: François Rabelais művészete. A középkor és a reneszánsz népi kultúrája. Bp., 1982.; 2. Peter Burke: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991. 213–285. (Két fejezet: A Farsang világa; A Böjt diadala); 3. Ginzburg, Carlo: Rituális fosztogatások. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 279–298.;	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
5. A keresztény angelológia Fogalmak: az angyalok és köztes terek, angyalok és keresztény idő, a védelmező angyal Kötelező könyvészet:	frontális előadás leíró, értelmező és	

1. Pleșu, Andrei 2006: Despre înger. București, Humanitas Ajánlott könyvészet: 1. Bachelard, Gaston: Aerul și visele. Eseu despre imaginația mișcării. București, Editura Univers, 1999.; 2. Elekes András: Az angyalok és mi. Teológiai/gyakorlati szempontok az angyalok és angyalok értelmezéséhez. Székelyföld X. 2006. 7. 94–104.	okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
6. A középkori időfelfogás Fogalmak: ciklikus és messianisztikus idő, a lineáris idő a kereszténységben, eszkatologikus szimbólumok, a paradicsom és az aranykor Kötelező könyvészet: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Ajánlott könyvészet: 1. Eliade, Mircea: Az örök visszatérés mítosza, avagy a mindenség és a történelem. Bp., 1993.; 2. Zirkuli Péter: „A történelem rémülete”. Eliade mítoszelméletéről. BUKSZ, 1996, nyár, 186–203.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
7. A középkori térfelfogás Fogalmak: szent tér, démonizált tér, imádat és zarándoklat a középkorban, a keresztút Kötelező könyvészet: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Ajánlott könyvészet: 1. Bausinger, Hermann: Népi kultúra a technika korszakában. Bp., 1995.; 2. Pierre Nora: Les lieux de mémoire. I–III. Paris, 1984–1993.; 3. Sigal, Pierre André: Isten vándorai. Középkori zarándoklatok és zarándokok. Budapest, 1989	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
9. A pszichoanalízis szimbólumfelfogása (S. Freud, C. G. Jung) Fogalmak: a belső képek, a mentális képek, a képzeletbeli szerkezet, a kollektív archetipusok, az archetipusok és a vallás Kötelező könyvészet: 1. Jung, Carl Gustav: Az ember és szimbólumai. Bp., 1993. Ajánlott könyvészet: 1. Jan Białostocki: A „kerettémák” és az archetipikus képek. In: Régi és új a művészettörténetben. Budapest, 1982.; 2. Uő: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged. 1997. 227–251.; 3. Jeleazar Meletyinszkij: Analitikus pszichológia. In: A mítosz poétikája. Budapest, 1985., 74–95.;	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
10. A képzelet antropológiai struktúrái (Gilbert Durand rendszere) Fogalmak: az archetipális mítoszkritika, az archetipusok sajátos szemlézise, az ősképek, a kulturális szimbólumok, a szimbólumkonstellációk Kötelező könyvészet: 1. Ries, Julien: A vallásos ember és a szent az új antropológiai szemlélet megvilágításában. In: Uő. (szerk.): A szent antropológiája. Bp., 2003. 27–54.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat,	

Ajánlott könyvészet: 1. Durand, Gilbert: Structurile antropologice ale imaginarului. București, Editura Univers, 1977.; 2. Uő: Imaginarul. Eseu despre științele și filozofia imaginii. In: Avanturile imaginii. București, Nemira, 1999. 123–207.;	illette szemléltetés	
11. A hamburgi ikonológiai iskola Kötelező könyvészet: - Ernst Cassirer: A szimbolikus formák filozófiája Ajánlott könyvészet: 1. Szőnyi György Endre: A szimbolikus formák filozófiája – Ernst Cassirer. In: Pictura & Scriptura. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei. Szeged, JATEPress, 2004., 45–52.; 2. Voigt Vilmos: Bevezetés Ernst Cassirer szimbólumhasználatába. In: Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor: „Jelbeszéd az életünk” A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Budapest, 1995. 247–257.; B.) Az ikonológia etnológusa: Erwin Panofsky. Ernst Gombrich rendszere. Ajánlott könyvészet: 1. Szőnyi György Endre: Ikonográfia és ikonológia II. Panofsky és Gombrich rendszerei. In: Pictura & Scriptura. Szeged, JATEPress, 2004., 75–114. C.) Aby Warburg mint a posztmodern előfutára Ajánlott könyvészet: 1. Szőnyi György Endre: Pictura & Scriptura. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei. Szeged, JATEPress, 2004., 53–74. és 203–228. (Két fejezet: I. Ikonográfia és ikonológia I. Történeti áttekintés és Aby Warburg munkássága. II. Posztstrukturális recepció: Warburg esete.)	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illette szemléltetés	
12. Szimbolikus rítusok. Arnold van Gennep és Mary Douglas a rítusokról Fogalmak: átmeneti rítus, beavatás, a ritualizált népi jogfelfogás, az átmeneti rítusok szakaszai Kötelező könyvészet: 1. Fejős Zoltán: Az átmeneti rítusok. Arnold van Gennep elméletének vázlata. Ethnographia XC. 1979. 406–414.; 2. Mary Douglas: Külső határok. In: Biczó Gábor: Antropológiai irányzatok a második világháború után. Debrecen, é. n., 235–251. Ajánlott könyvészet: 1. Gennep van, Arnold: Riturile de trecere. Iași, Polirom, 1996.; 2. Balázs Lajos: A vágy rítusai – rítusstratégiák. A születés, házasság, halál szokásvilágának lelki hátteréről. Kolozsvár, Scientia Kiadó, 2006.; 3. Dülmen, Richard von: A rettenet színháza. Ítélezési gyakorlat és büntetőrítuálék a kora újkorban. Budapest, 1990.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illette szemléltetés	
13. Imaginárius a modern korban Fogalmak: társadalmi kommunikáció az elektronikus korban, kép és írás, intermedialitás, virtuális valóság, tér és idő a modern korban Kötelező könyvészet: 1. Nyíri Kristóf: Hagyomány és szóbeliség. In: Uő: A hagyomány filozófiája. Budapest, T-Twins - Lukács Archivum, 1994.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat,	

Ajánlott könyvészet: 1. Nyíri Kristóf: Hagyomány és képi gondolkodás. Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián. Társadalomtudományok, 2001.; 2. Uő: A virtuális egyetem felé. Educatio 1997/4; Uő: A virtuális egyetem filozófiájához. Liget, 2000 február	illetve szemléltetés	
14. A fotográfia antropológiája Fogalmak: a fénykép a hagyományos társadalomban, értelmezési lehetőségek, módszerek Kötelező könyvészet: 1. Nagy Károly Zsolt: A fotóantropológia és az antropológiai fotó lehetőségei a „digitális képi forradalom” korában. Tabula VIII. 2005. 1. 91–109. Ajánlott könyvészet: 1. Kunt Ernő: A fénykép a parasztság életében. Vizuális-antropológiai megközelítés. Népi Kultúra–Népi Társadalom XIV. 1987. 235–290.; 2. Uő: Az antropológia keresése. Budapest, L'Harmattan, Documentatio Ethnographica 20. 2003.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	a félév során elhangzottak, megbeszéltek áttekintése/ismétlése (koherens egésszé való összeállítása) a lényeg összefoglalása, fontosabb elemek/adatok kiemelése, hallgatók kérdéseinek megválaszolása
Könyvészet BIAŁOSTOCKI, Jan 1982 A „keretemmák” és az archetipikus képek. In: Uő: <i>Régi és új a művészettörténetben</i>. Budapest, 167–177. BRAGA, Corin 1999 <i>10 studii de arhetipologie</i>. Cluj–Napoca, Editura Dacia DÂNCU, Vasile Sebastian 1999 <i>Comunicarea simbolică</i>. Arhitectura discursului publicitar. Cluj-Napoca, Editura Dacia DURAND, Gilbert 1977 <i>Structurile antropologice ale imaginarului</i>. București (2. ed. 2000., București, Univers) ELIADE, Mircea 1997 <i>Képek és jelképek</i>. Budapest Részletek: G. Dumézil előszava (7–31.), A „középpont” szimbolikája (33–71.), Szimbolizmus és történelem (195–229.) FRYE, Northrop 2001 Az irodalom archetípusai. In: Bókay Antal–Vilcsék Béla (szerk.): <i>A magyar irodalomtudomány kialakulása</i>. Budapest GOMBRICH, Ernst 1977 <i>Icones smbolicae</i>. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): <i>Az ikonológia elmélete</i>. Szöveggyűjtemény az irodalom és a képzőművészet szimbolizmusáról. Szeged, JATEPress, 31–114. JUNG, Carl Gustav 1993 A tudattalan megközelítése. In: Uő: <i>Az ember és szimbólumai</i>. Budapest, 17–105. LÜKŐ Gábor 1942/1987/2001 A magyar jelképrendszer. In: <i>A magyar lélek formái</i>. Budapest, 7–156. MORARU, Mădălina 2009 <i>Mit și publicitate</i>. București, Nemira PÁL József (szerk.) 1997 <i>Az ikonológia elmélete</i>. Szöveggyűjtemény az irodalom és a képzőművészet szimbolizmusáról. Szeged, JATE Press, Ikonológia és Műértelmezés 1.		

PLATÓN

1983 *Válogatott művei*. Budapest, Európa Könyvkiadó

RÓHEIM Géza

1984 *A bűvös tükör*. Válogatás Róheim Géza tanulmányaiból. Budapest, Magvető Kiadó

SZÖNYI György Endre

2004 *Pictura & Scriptura*. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei. Szeged, JATEPress, Ikonológia és Műértelmezés 10.

TÁNCZOS Vilmos

2001 *Nyiss kaput, angyal!* Moldvai csángó népi imádságok. Archetipikus szimbolizáció és élettér. Budapest, Püski Kiadó

TÁNCZOS Vilmos

2006 *Folklórszimbólumok*. Egyetemi jegyzet. Kolozsvár, KJNT–BBTE Magyar Néprajz és Kulturális Antropológia Tanszék

8.2 Szeminárium / Labor

1. Szimbolizmus a mítoszbán

Fogalmak: animizmus, mágia fetisizmus, a kulturális primitivizmus esztétikája, samanizmus

Kötelező könyvészet:

1. Cocchiara, Giuseppe.: Az európai folklór története. Budapest 1962.

Ajánlott könyvészet:

1. Eliade, Mircea: Vallási hiedelmek és eszmék története. Bp. I–III. 1993.;
2. Diószegi Vilmos: A sámánhit emlékei a magyar népi műveltségben. Bp., 1959/1998.;
3. Dienes István: A honfoglaló magyarok és ősi hiedelmeik. In: Hajdú Péter (szerk.): Uráli népek. Budapest, 1975. 77–108.;
4. Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Bp., 1967.;
5. Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Bp., 1981.

Didaktikai módszerek

interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés

Megjegyzések

A szemináriumokon egy-egy archetipikus képzetkör bemutatását kell elvégezni a mítoszok, a folklór, az irodalom, a nyelv és a képzőművészetek területéről vett példák segítségével.

2. Mitopoétikus világkép a Gilgamesben

Kötelező könyvészet:

1. Gilgames. Agyagtáblák üzenete. Válogatta és a jegyzeteket írta Komoróczy Géza. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1986. 64–141.

interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés

3. Egy ortodox ikon szimbolizmusa (Andrej Rubljov: Troica)

Kötelező könyvészet:

1. Orosz György: Egy XV. századi ortodox ikon üzenete a ma emberének. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXVII. 1989. 141–145.

Ajánlott könyvészet:

1. Pomeranc, Grigorij: Rubljov Szentháromsága. 2000 1990, július–augusztus, 92–98.;
2. Cserbák András: A keleti templom ikonográfiája és a vizuális kommunikáció. In: Barna Gábor (szerk.): A szentisztelet történeti rétegei és formái Magyarországon és Közép-Európában. Szeged, Néprajzi Tanszék, 2001. 32–40.;
3. Ruzsa György: Ikonok könyve. Bp., 1981.

interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés

4. A karneváli világkép a középkorban

Fogalmak: orgiasztikus jelleg, az erőszak intézményei, káosz és kozmosz dualizmusa, a szavak inváziója, termékenységképzetek etc.

Kötelező könyvészet:

interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés

1. Tánczos Vilmos: A karneváli világ: In: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2006. 86–101. Ajánlott könyvészet: 1. Bahtyin, Mihail: François Rabelais művészete. A középkor és a reneszánsz népi kultúrája. Bp., 1982.; 2. Peter Burke: Népi kultúra a kora újkori Európában. Bp., 1991. 213–285. (Két fejezet: A Farsang világa; A Böjt diadala); 3. Ginzburg, Carlo: Rituális fosztogatások. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 279–298.; 4. Schindler, Norbert: Karnevál, egyház és fordított világ. A 16. századi nevetéskultúra funkciójáról. In: Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Módszertani írások és esettanulmányok. Budapest, Replika Kör, 2000. 183 – 216.		
5. A keresztény démonképzetek Fogalmak: a Rossz archetípusa, az ördög fogalmának történeti változása, védekezési lehetőségek, az angyalok lázadása, ördög a folklórban Kötelező könyvészet: 1. Röchrich, Lutz: Az ördög alakja a népköltészetben. Ethnographia LXXVII. 1966. 2. 212–228.; Ajánlott könyvészet: 1. Delumeau, Jean: Liniștiți și ocrotiți. Sentimentul de securitate în Occidentul de altădată. I–II. Iași, Polirom, 2005.; 2. Muchembled, Robert (red.): Magia și vrăjitoria în Europa din Evul Mediu pînă astăzi. București, Humanitas, 1997.;	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
6. A középkori időfogalom Fogalmak: ciklikus és messianisztikus idő, eszkatológia, aranykor, paradicsom Kötelező könyvészet: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Ajánlott könyvészet: 1. Eliade, Mircea: Az örök visszatérés mítosza, avagy a mindenség és a történelem. Bp., 1993.; 2. Zirkuli Péter: „A történelem réműlete”. Eliade mítoszelméletéről. BUKSZ, 1996, nyár, 186–203.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
7. A középkori térképzetek Fogalmak: szent és profán tér, a tér szerkezete, démoni és szent tér, búcsújárások a középkorban, keresztútívégzés, ars memoriae Kötelező könyvészet: 1. Gurevics, A. J.: A középkor tér- és időszemlélete. In: A középkori ember világképe. Bp., 1979. 25–134. Ajánlott könyvészet: 1. Bausinger, Hermann: Népi kultúra a technika korszakában. Bp., 1995.; 2. Pierre Nora: Les lieux de mémoire. I–III. Paris, 1984–1993.;	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
8. Michel Montaigne felfogása a képzeletről Kötelező könyvészet:	interpretatív magyarázat,	

1. Michel Montaigne: Esszék. Bukarest, Kriterion, Téka, 1983. – A következő részek: A hazugokról (43–47), A képzelet erejéről (62–67), A gyermeknevelésről (73–90), A hiúságról (220–228) Ajánlott könyvészet: 1. M. Montaigne: Esszék. In: Vajda Mihály (szerk.) Reneszánsz etikai antológia. Bp., 1984. 318–419.; 2. Daniel Arasse: Ars Memoriae és vizuális szimbólumok. A képzelet kritikája és a reneszánsz vége. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 138–156.; Cesare Ripa: Iconologia (1593). Budapest, 1997.	vizuális szemléltetés	
9. A barokk kor szimbólumfelfogása Fogalmak: a barokk neoplatonizmus, a képek racionális értelmezése Kötelező könyvészet: 1. Moles A. Abraham: A giccs a boldogság művészete. Budapest, Háttér Kiadó, 1996. Ajánlott könyvészet: 1. Ernst Gombrich: Icones Symbolicae. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetre. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Szeged, 1997. 31–114.; 2. Uő.: A művészet története. Budapest, Gondolat Kiadó, 1983.; Jan Białostocki: Ikonográfia. In: Pál József (szerk.): Az ikonológia elmélete. Ikonológia és műértelmezés I. Szeged. 1997. 227–251.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
10. A Szent a 20. századi mítoszelméletekben Fogalmak: a szent apriori eszméje R. Otto felfogásában, a vallás és az archetipusok, a Szent fenomenológiai felfogása Kötelező könyvészet: 1. Durand, Gilbert: A vallásos ember és szimbólumai. In: Ries, Julien (szerk.): A szent antropológiája. Bp., 2003. 75–124. Ajánlott könyvészet: 1. Otto, Rudolf: A szent. Az isteni eszméjében rejlő irracionális és viszonya a racionálishoz. Budapest, 1997. 11–17., 22–43.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
11. Egy kollektív rítus szimbolikus jelentéselemei (E. Panofsky elméletének alkalmazása) Ajánlott könyvészet: 1. Szőnyi György Endre: Ikonográfia és ikonológia II. Panofsky és Gombrich rendszerei. In: Pictura & Scriptura. Szeged, JATEPress, 2004., 75–114.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
12. Az ajándék. A kaláka mint a munka ajándékcseréje Concepte: reciprocitate socială, capital simbolic, munca ca dar Kötelező könyvészet: 1. Mauss, Marcel: Tanulmány az ajándékról. In: Uő: Szociológia és antropológia. Budapest, Osiris, 2000. 195–338. Ajánlott könyvészet: 1. Bourdieu, Pierre: A szimbolikus tőke. In: A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Bp., 1978.; 2. Hajdú-Farkas Zoltán: Csíki kaláka. Csíkszereda, Pro-Print, é. n.; 3. Stahl, Henri H.: A román tributális rendszer. In: A régi román falu és öröksége. Bp., 1992. 114–134.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
13. Az antropológiai film Munkamódszer: Beszélgetés antropológiai filmek részleteiről.	interpretatív magyarázat,	

Kötelező könyvészet: Halmos Ádám (szerk.): A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus. Budapest, Daléktus Fesztivál, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, 2004. Ajánlott könyvészet: Tari János: Néprajzi filmezés Magyarországon. Budapest, Európai Folklór Intézet, 2002.	vizuális szemléltetés	
14. Összefoglalás. Következtetések. A hallgatók szemináriumi dolgozatának előkészítése. Kötelező könyvészet: nincs Ajánlott könyvészet: Tánczos Vilmos: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2007.	interpretatív magyarázat, vizuális szemléltetés	
Könyvészet – Lásd előbb az egyes szemináriumi témáknál.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok	9.2 Értékelési módszerek	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szóbeli vizsga	50%
9.5 Szeminárium / Labor	a tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	írásbéli vizsga	25%
	feladatok megoldása a félév során	a diákok munkájának a nyomon követése, értékelése	25%
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az alapfogalmak elsajátítása - A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége - Egyes társadalmi jelenségek értelmezésének és elemzésének a képessége			

10. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
1 FÁRA SÁRÁCKE	2 FOHMETE „ZERO”	3 SÁNÁDATE SI BUNÁSTARE	4 EDUCATIE DE CALITATE	5 EGALITATE DE GEN	6 APÁ CURATÁ SI SÁNTATIE	7 ENERGIE CURATÁ SI LA PREȚURI ACCESIBILE	8 MUNCÁ DECENTÁ SI CREȘTERE ECONOMICÁ	9 INDUSTRIE, INOVATIE SI INFRASTRUCTURÁ
10 INEGALITÁȚI REDUSE	11 ORÁȘE SI COMUNITÁȚI DURABILE	12 CONSUM SI PRODUCȚIE RESPONSABILE	13 ACȚIUNE CLIMATICÁ	14 VIAȚÁ ACVATICÁ	15 VIAȚÁ TERESTRÁ	16 PACE, JUSTITIE SI INSTITUTII EFICIENTE	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	Nem alkalmazható

Kitöltés időpontja:
2026. 03. 20.

Előadás felelőse:

Tánczos Vilmos egy. tanár

Szeminárium felelőse:

Peti Lehel egy. adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

Intézetigazgató: